

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Význam viktimologie pro prevenci kriminality

Autor : Radek Stejskal

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Andrea Beranová, Ph.D.

Oponent: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Rozsah práce: 65 stran

Datum odevzdání práce: červen 2023

1. Charakteristika tématu: *Předložená práce je základním monografickým zpracováním problematiky viktimologie s důrazem na její význam pro prevenci kriminality. Zvolený diplomní úkol je poměrně náročný, vzhledem k relativně široké škále poznatků na pomezí práva a sociálních věd, které musí diplomant zvládnout. Autor v práci postupoval metodami analýzy a syntézy, přičemž využíval i statistických dat a výsledků empirických výzkumů.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce: *Práce má dostatečně přehlednou strukturu. Výklad se rozvíjí logicky správně od vymezení základních otázek a všeobecných pojmů (oběť s poškozený, viktimnost, viktimizace atd.). Autor podrobně analyzuje problematiku újmy způsobené obětí. Významnou část výkladu tvoří typologie obětí v dílech klasiků viktimologie (Hentig, Mendelsohn, Fattah atd.) Pozornost je věnována i metodologii viktimologického výzkumu. Druhým těžištěm práce je pojednání o viktimologické prevenci. Autor vychází z klasického rozlišení prevence sociální a situační, resp. podle druhu adresátů na primární až terciární. Některým skupinám ohrožených osob diplomant věnuje ve svém výkladu větší pozornost (senioři).*

Cennou částí výkladu jsou úvahy autora o vztahu oběti a pachatele, resp. vlivu chování oběti na viktimizaci. Diplomant zde využívá statistik např. z oblasti úmyslných usmrcení. Detailně se autor zabývá způsoby, kterými se projevuje tzv. sekundární újma (pocit nespravedlnosti, nedůstojnosti, zneuctění, izolace, ztráta pocitu důvěry a autonomie). Autor správně poukazuje na velkou míru subjektivity těchto kategorií (podobně viz i výklad o tzv. terciární újmě). Diplomová práce je přínosná mimo jiné velmi podrobným přehledem různých typů viktimologického zavinění (např. kategorie chtivé obětí se zvýšenou touhou po zdánlivě snadném zisku, což snižuje její opatrnost a vystavuje ji zvýšenému nebezpečí; podobně lehkomyšlná oběť se projevuje dobrodružností a naivní důvěřivostí, tzv. ukvapená oběť se na své viktimizaci podílí např. neopatrným sdělováním rizikových údajů). Zmíněny jsou také typologie falešných nebo agravujících obětí.

Diplomant se neomezil na pouhé shrnutí poznatků, nýbrž provedl i vlastní hodnocení prevence kriminality v ČR. Situaci v oblasti viktimologické prevence hodnotí relativně kladně, nachází však dílčí nedostatky, zejména v oblasti terciární prevence. Zamýšlí se rovněž nad příčinami i důsledky vysoké míry recidivy, která u nás čítá před 70%. Inspiraci k účinným opatřením hledá ve skandinávských zemích, zejména v Norsku.

Po formální stránce tato práce nevykazuje závažnější nedostatky. Autor si dostatečně osvojil odborný styl a také poznámkový aparát je řádně veden. Práci lze vytknout relativní poplatnost učebnicím a příručkám, z nichž mnohé jsou již zastaralé. Na druhou stranu autor vyhledal i aktuální odborné články (spíše ojediněle i v angličtině). Dokázal také využít statistická data a výsledky dotazníkových šetření. Text doprovázejí zdařilé grafy a tabulky.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Kandidát může při ústní obhajobě shrnout výsledky empirického výzkumu o seniorech jako obětech i pachatelích kriminálních deliktů z roku 2018, z nějž ve své diplomové práci čerpal. Změnily se naznačené trendy v důsledku pandemie Covid- 19 nebo inflace od roku 2020? Diplomant může dále vysvětlit pojem index viktimizace.

Při ústní rozpravě může kandidát odpovědět na dvě z následujících otázek:

Co rozumíme v rámci prevence kriminality pojmem depistáž?

Vysvětlíte pojem morální paniky?

Co rozumíme tzv. syndromem naučené bezmoci?

Koho označujeme jako tzv. hypertrofující oběť?

Jaké výhody mají poškození mladší 18 let nebo tzv. zvlášť zranitelné oběti, pokud jde o nárok na právní pomoc zmocněnce?

Co když byly ukradené věci poškozenému vráceny? Vylučuje to nárok na náhradu škody v adhezním řízení?

Může být dlužné výživné škodou způsobenou trestným činem?

Co když byl někdo napaden a bránil se tak, že útočníka mlátil mobilním telefonem? Je škoda na mobilu škodou způsobenou trestným činem?

Může být poškozenému navrácena lhůta k podání opravného prostředku?

Může poškozený v adhezním řízení žádat tzv. restitutio ad integrum?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 10. srpna 2023

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
oponent diplomové práce